

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра теорії права та держави

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана юридичного факультету
з наукової роботи

_____ (Отрадна О.О.)
« ____ » _____ 2019 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЮРИДИЧНЕ ПІЗНАННЯ (МЕТОДОЛОГІЧНІ,
ТЕОРЕТИЧНІ, ПРАКСЕОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ)»**

для здобувачів ступеню вищої освіти «доктор філософії»

галузь знань **08 «Право»**
спеціальність **081 «Право»**
освітній рівень **третій (освітньо-науковий). Доктор філософії**
освітня програма **«Право»**
вид дисципліни **вибіркова**

Форма навчання	денна/заочна
Навчальний рік	2019/2020
Семестри	другий
Кількість кредитів ECTS	чотири
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Котюк Іван Ілліч

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2019

Розробники:

Котюк Іван Ілліч, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії права та держави.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри теорії права та держави

_____ (Бобровник С.В.)
(підпис)

Протокол № ____ від «____» _____ 2019 р.

Схвалено науково - методичною комісією юридичного факультету

Протокол № 3 від «16» березня 2019 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

(Дідич Т.О.)

ВСТУП

1. 1. Мета дисципліни:

надати аспірантам знання з теорії пізнання, яка є міждисциплінарним комплексним напрямом досліджень сучасної загальнотеоретичної юриспруденції. Проблематика цього напрямку стосується актуальних проблем організаційного, теоретичного та методологічного забезпечення пізнавальних процесів.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1) знання понятійно-категоріального апарату юридичної науки отримані в результаті вивчення дисципліни «Теорія права»; знання розвитку вчення про пізнання, про відображення в праві, знання інформаційного забезпечення свідомості, отримані з курсів «Філософія права»; знання базових галузевих юридичних дисциплін, знання структури та методів наукового дослідження, отримані з дисципліни «Методологія та організація юридичних наукових досліджень»

2) володіння навичками пізнавального процесу у сфері права;

3) уміння збирати, обробляти та узагальнювати правовий матеріал.

3. Анотація навчальної дисципліни. При вивченні дисципліни досліджується концептуальні засади теорії правового пізнання, спрямовані на вдосконалення засобів та механізмів розв'язання пізнавальних завдань у правовій сфері. Подаються організаційно загальнотеоретичні та методологічні особливості правового пізнання. Забезпечується уявлення про засоби та тактичні прийоми правового пізнання.

4. Завдання вивчення дисципліни: ознайомлення з основними організаційними, загальнотеоретичними та методологічними аспектами пізнавального процесу, аналіз процесу пізнання і відображення, особливостей психологічного відображення, вміння виокремлення елементів інформаційного забезпечення свідомості; виокремлення об'єкту і суб'єкту пізнання, з'ясування світоглядних принципів в системі засобів пізнання; отримання знань про загальнонаукові методи пізнання; аналіз тактичних прийомів як засобу розв'язання пізнавальних завдань.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 - комунікація; 4 - автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати:</i> предмет, завдання та методологію курсу “Правове пізнання”, її місце в системі навчальних дисциплін.	<i>Лекція, самостійна робота студента</i>	<i>Доповіді та наукові роботи</i>	10%
1.2.	<i>Знати:</i> філософсько-правові та наукові аспекти процесу пізнання у сфері права.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%
1.3.	<i>Знати:</i> основні засоби пізнання та їх особливості у сфері права.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна</i>	10%

		<i>робота студента</i>	<i>робота</i>	
2.1.	<i>Вміти</i> робити висновки щодо мети і завдань пізнавальної діяльності, її особливостей.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	20%
2.2.	<i>Вміти</i> на основі отриманих знань з курсу вирішувати завдання, пов'язані із доказуванням у процесі пізнання, їх співвідношення, роль технічних засобів пізнання та методів психологічного впливу.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%
3.1.	<i>Вільно володіти</i> письмовою та усною державною мовою, правильно вживаючи правничу термінологію. <i>Вільно</i> та компетентно <i>висловлюватися</i> щодо питань, що стосуються сфери пізнання, її методологічної основи, особливостей пізнавальної діяльності наукової та практичної юридичної сфер.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%
3.2.	<i>Брати</i> участь в обговореннях дискусійних проблем, пов'язаних із можливостей пізнання. Сутності та природи державно-правових інститутів та практики вирішення юридичних справ.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%
4.1.	<i>Самостійно та неупереджено</i> формувати судження щодо пізнання у сфері правотворчості, правотлумачення, правозастосування та юридичної відповідальності.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%
4.2.	<i>Нести відповідальність</i> за вироблені проекти рішень та оцінки рішень проблем пізнання, застосування світоглядних, загальнонаукових та спеціально-наукових методів пізнання, здатність приймати рішення з високим рівнем автономії.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота</i>	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2.
Програмні результати навчання (назва)									
Програмні результати навчання (Освітня програма «Право». Спеціальність 081 «Право»). Третій (доктор філософії) рівень.									
ПРН 2. Вміти застосовувати принципи наукового пізнання.	+	+		+	+	+	+	+	
ПРН 3. Здатність презентувати свої знання українською та іноземною мовами на рівні достатньому для усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження.	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 5 Вміти спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі наукової та професійної пізнавальної діяльності, демонструючи системний науковий світогляд та культурний кругозір	+	+	+		+	+	+	+	+
ПРН 15 Вміти з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Програмні результати навчання додаткові (Стандарт Вищої освіти України. Спеціальність 081 «Право»). Третій (доктор філософії) рівень.									
ПРН 1. Вміти застосовувати нові цілісні знання у власних наукових дослідженнях та у професійній практиці.	+		+		+		+	+	+
ПРН 6 Вміти збирати, обробляти та аналізувати теоретичні та прикладні дослідження провідних зарубіжних вчених; формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного процесу.	+	+	+	+	+	+		+	+
ПРН 13 Вміти кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.	+	+		+	+	+	+	+	+

7.1 Форми оцінювання студентів

- семестрові форми оцінювання:

1. Доповіді та наукові роботи – від 9 до 15 балів за кожну роботу (всього від 18 до 30 балів);
2. Модульна (підсумкова) контрольна робота – від 6 до 10 балів.

Мінімальний бал, який має бути отриманий студентом за відповідними формами оцінювання складає 24 бали. Максимальний бал, який може бути отриманий студентом за семестр складає 40 балів. Передбачені форми семестрового оцінювання сумарно не можуть перевищувати 40 балів.

- підсумкове оцінювання: письмовий іспит

	ЗМ1	ЗМ 2	іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	6	18	36	60
Максимум	10	30	60	100

Максимальна підсумкова оцінка за цю дисципліну може становити 100 балів. Студент може отримати на іспиті максимально 60 балів до яких додаються бали отримані студентом під час семінарських занять. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспитову роботу не може бути меншою 36 балів. У випадку коли студент на іспиті набрав менше 36 балів, останні не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час семестру), у відомості в колонці «бали за іспит» ставиться «0», а в колонку «результуюча оцінка» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру.

7.2 Організація оцінювання:

Види поточного контролю обираються викладачем, який веде семінарські заняття, за погодженням з лектором та відповідно до цієї програми. Видами поточного контролю можуть бути: доповідь, наукова робота, модульна контрольна робота (підсумкова контрольна робота).

При поточному контролі під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований студентом у відповіді, активність при обговоренні питань семінарського заняття, систематичність роботи на заняттях, результати виконання домашніх завдань.

Викладач, який проводить семінарські заняття, виставляє у визначений термін кількість набраних з поточного контролю балів і заносить їх у відповідні документи обліку успішності студентів. У випадку відсутності студента на семінарському занятті з поважних причин, він може відпрацювати пропущене заняття в позааудиторний час (час консультацій викладача), шляхом підготовки наукової доповіді. За результатами відпрацювання пропущеного заняття з поважних причин викладачем нараховуються бали. За невідпрацьовані заняття бали не нараховуються.

Дисципліна викладається у другому семестрі (ЗМ 1 та ЗМ 2). За 5 днів до початку екзаменаційної сесії у кожному з семестрів викладач, який веде семінарські заняття, припиняє приймати відпрацювання. Для студентів, які упродовж двох семестрів не досягли мінімального рубіжного рівня оцінки (60% від максимально можливої кількості балів) проводиться заключна контрольна робота, максимальна оцінка за яку не може перевищувати 40% підсумкової оцінки (до 40 балів за 100 – бальною шкалою).

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарських занять та самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.			
Тема 1. Предмет теорії наукового пізнання.	2		2
Тема 2. Особливості наукового юридичного пізнання.	2		4
			6
Модульна контрольна робота 1.	-		-
Змістовий модуль 2.			
Тема 3. Види, способи та суб'єкти наукового пізнання.	2		6
Тема 4. Співвідношення пізнання та доказування.	2		6
Тема 5. Засоби юридичного пізнання.	2	2	4
Тема 6. Світоглядіві, загальнонаукові та спеціально-наукові методи пізнання.	2		4
Тема 7. Технічні засоби пізнання у сфері права.	2		4
Тема 8. Тактичні прийоми наукової організації праці.	2	2	4
Тема 9. Особливості пізнання у правотворчій, правоінтерпретаційній діяльності.			
<i>Всього</i>	18	4	92

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – **18 год.**

Семінари – **4 год.**

Самостійна робота - **96 год.**

Консультації – **2 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Алексеев П.В., Панин А.В. Теория познания и диалектика. М.: Высш. шк., 1991. 383 с.
2. Андреев И.Д. Методологические основы познания социальных явлений. М.: Высш. шк., 1977. 328 с.
3. Афанасьев В.Г. Общество: системность, познание, управление. М.: Мысль, 1981. 238 с.
4. Бахин В.П. Тактика – профессионализм и мастерство в общении: учебн. пособ. К.: Изво-во, Семенко Сергея, 2006. 116 с.
5. Белкин А.Р. Теория доказывания: научно-метод. пособ. М.: НОРМА, 1999. 429 с.
6. Быков В.В. Методы науки. М.: Наука, 1974. 215 с.
7. Бриллюэн Л. Научная неопределенность и информация / пер. с англ. Т. Кузнецовой. М.: КомКнига, 2006. 271 с.
8. Брунер Дж. Психология познания / Пер. с англ. К. Бабицкого. М.: Прогресс, 1977. 412 с.
9. Васильев В.Л. Юридическая психология: Учебник для вузов. М.: Юрид. Лит.. 1991. 464 с.
10. Ведин Ю.П. Познания и знание. Рига: Зинатне, 1983, 309 с.
11. Войшвилло Е.К. Понятие как форма мышления. М.: МГУ, 1989. 238 с.

12. Галаган В.І. Використання поліграфу: «за» і «проти» //Українське право. 2000. №1 (13). С. 172-175.
13. Герасимов И.Г. Структура научного исследования (философский анализ познавательной деятельности в науке). М.: Мысль, 1985. 215 с.
14. Гончаренко В.Г. Використання психоаналізів у судочинстві // Вісник київського університету: юридичні науки, 1977. №18. С. 40-47.
15. Горский Д.П. Проблемы общей методологии наук и диалектической логики. М.: Мысль, 1996. 374 с.
16. Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямовувати свій розум і відштовхувати істину в науках / пер. з франц. В. Андрушко, С. Гатальська. К.: Тандем, 2001. 104 с.
17. Демин М.В. Анализ структуры познания. М.: МГУ. 1980. 39 с.
18. Диалектика научного познания: очерк диалектической логики. М.: Наука, 1978. 480 с.
19. Диалектика познания: компоненты, аспекты, уровни. Л.: ЛГУ, 1983. 168 с.
20. Дученко Н.В. Природа человеческого познания. К.: КГУ, 1971. 38 с.
21. Жабокрицький С.В. Судова психолого-психіатрична експертиза юридично значимих емоційних станів. К.: Козарі. 2003. 111 с.
22. Жеребкін В.Е. Логика.. К.: Знання, 2006. 255 с.
23. Жоль К.К. Методи наукового пізнання і логіка (для юристів): навч. Посібн. К.: Атіка, 2001.
24. Изард К.Е. Эмоции человека: пер. с англ. М.: МГУ. 1980. 440 с.
25. Коновалова В.Е. Правовая психология: учеб. Пособ. Х.: Основа, 1990. 198 с.
26. Копнин П.В. Логика научного познания // Вопросы философии. 1966. №10. С. 38-49.
27. Корнев М.Н., Коваленко А.Б. Соціальна психіатрія: Підручник. К.: КНУ м. Тараса Шевченка, 1995. 304 с.
28. Костицький М.В. Введение в юридическую психологию: методологические и теоретические проблемы. К.: Вища школа, 1990. 259 с.
29. Котюк І.І. Ідентифікація (ототожнення): лінгвістичні, філософські, психофізіологічні та юридичні аспекти // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. юр. науки. 2000. №40. С. 67-74.
30. Котюк І.І. Світоглядні принципи в системі пізнання у сфері судочинства // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Юр. науки, 2001. Вип. 42. С. 29-36.
31. Котюк І.І. Пізнання, відображення та процесуальне доказування: проблеми визначення // Правова держава: Щорічник наукових праць Інституту держави і права НАН України. К., 2003. Вип. 14. С. 418-424.